

ทิศทางการจัดการศึกษาจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

Direction of educational management from the vision of
educational institution administrators in Education Sandbox
School, Omkoi District, Chiang Mai Province

Received : 23 October 2023

Revised : 27 November 2024

Accepted : 26 December 2024

ณัฐวงศ์ วังแก้ว¹

Natthawong Wangkaew

ธนกร จินะโกฏ^{1*}

Thanakorn Jinakot

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทิศทางการจัดการศึกษาจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีการศึกษาจากการกำหนดของวิสัยทัศน์ของโรงเรียนจำนวน 10 โรงเรียน ที่เป็นโรงเรียนพื้นที่นาร่องนวัตกรรม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ทิศทางการจัดการศึกษาจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ สามารถวิเคราะห์ได้จากแนวทางหรือวิสัยทัศน์ที่ผู้บริหารกำหนดเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และสังคมโดยรอบโดยทิศทางที่สำคัญที่สรุปได้ดังนี้ เน้นการจัดการศึกษาที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่พัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ชุมชน ใช้พื้นที่นวัตกรรมเป็นเครื่องมือพัฒนา โรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมมีโอกาสทดลองแนวทางใหม่ส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา พัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

คำสำคัญ: ทิศทางการจัดการศึกษา; โรงเรียนพื้นที่นาร่องนวัตกรรม; วิสัยทัศน์ผู้บริหาร; อำเภออมก๋อย

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

* Corresponding author, E-mail: thanakorn_jinakot@cmu.ac.th

Abstract

This study aimed to investigate the direction of educational management as perceived by school administrators in pilot innovative schools in Omkoi District, Chiang Mai Province. The study involved an analysis of the visions of 10 pilot schools in the district. The findings revealed that the direction of educational management in these schools can be analyzed based on the administrators' visions for improving the quality of education to align with the needs of the local area and society. Key findings include: a focus on context-specific education, curriculum development that promotes community identity, the use of innovation spaces as a development tool, opportunities for experimentation in innovative schools, the promotion of educational equity, the development of 21st-century skills, the fostering of community engagement, and the use of technology for learning.

Keywords: Direction of education; Education Sandbox; Executive vision; Omkoi District

¹ Faculty of Education, Chiang Mai University

* Corresponding author, E-mail: thanakorn_jinakot@cmu.ac.th

บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและดิจิทัลอย่างรวดเร็ว (Digital Disruption) เป็นการเปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่สังคมดิจิทัลส่งผลต่อการศึกษาระดับพื้นฐานและมีแนวโน้มที่การจัดการศึกษาจะเปลี่ยนไปโดยการเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับสังคมและองค์กรภายนอก รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนรายบุคคลโดยการนำเทคโนโลยีและสื่อต่างๆ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีจะทำให้เข้าสู่สังคมดิจิทัลที่มีการเสริมบทเรียนโดยสร้างสถานการณ์จำลอง ห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) และโลกเสมือนจริง (Metaverse) ดังนั้น การจัดการศึกษาของประเทศไทยจึงจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การวางแผน และการสร้างทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของทรัพยากรมนุษย์ที่จะศึกษาต่อในระดับต่างๆ หรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือต้องปรับหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นมีความหลากหลาย เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลในปัจจุบันและอนาคต

การศึกษามีความสำคัญต่อมนุษย์ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ไม่ได้จำกัดเฉพาะในห้องเรียน แต่ยังครอบคลุมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีความสำคัญในหลายมิติ ดังนี้ มิติที่ 1 พัฒนาความรู้และทักษะ เป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และทักษะที่จำเป็นในชีวิต เช่น การอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา ช่วยให้มนุษย์สามารถทำงานและประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาทักษะเฉพาะทางที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มิติที่ 2 เสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ดีช่วยให้มนุษย์มีความรู้ในการดูแลสุขภาพ การวางแผนชีวิต และการบริหารจัดการทรัพยากรส่วนบุคคล เช่น การออมเงินหรือการเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ มิติที่ 3 พัฒนาความคิดและจิตใจส่งเสริมให้มนุษย์มีความคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) และมีมุมมองที่เปิดกว้างต่อโลกช่วยพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และการมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม มิติที่ 4 สร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำช่วยเปิดโอกาสให้กับผู้ที่อยู่ในกลุ่มเปราะบางทางสังคม เช่น ผู้ยากจนหรือชนกลุ่มน้อย ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม โดยส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเอง มิติที่ 5 ส่งเสริมการพัฒนาสังคมช่วยให้มนุษย์เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะสมาชิกของสังคม เป็นรากฐานของประชาธิปไตย ความสงบสุข และความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ มิติที่ 6 เตรียมพร้อมสู่โลกอนาคต เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี และการเรียนรู้ตลอดชีวิตช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนามนุษย์ในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะชีวิต หรือการพัฒนาสังคมโดยรวม จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างโลกที่ดีขึ้นสำหรับทุกคน พนม พงษ์ไพบูลย์ (2557) กล่าวว่า การศึกษามีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ เสริมสร้างสติปัญญา

เป็นแนวทางในการเลี้ยงชีพที่สุจริต และเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพของประเทศชาติซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือ พื้นที่พิเศษในการจัดการศึกษาที่เอื้อให้คนในพื้นที่และทุกภาคส่วนรวมพลังร่วมจัดการศึกษา เรียนรู้การสร้างและใช้นวัตกรรมการศึกษาร่วมกันเพื่อตอบโจทย์ผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาของพื้นที่ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จะเป็นพื้นที่เรียนรู้ ทดลอง นำร่องระบบ กลไก นวัตกรรมการบริหารจัดการ นวัตกรรมการเรียนการสอน และนวัตกรรมการเงินนโยบาย โดยผสมผสานจุดแข็งของการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 2 ทิศทาง ทั้งการปฏิรูปจากบนลงล่าง และการปฏิรูปจากล่างขึ้นบน ซึ่งมีเป้าหมายหลัก 4 ข้อคือ 1) คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา รวมทั้งขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น 2) ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา 3) กระจายอำนาจและให้อิสระแก่สถานศึกษานำร่องและหน่วยงานทางการศึกษา และ 4) สร้างและพัฒนากลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพใน 5 มิติที่ปรากฏชัดได้แก่ ประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในเรื่อง การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้เรียนได้รับการพัฒนาครบสมบูรณ์ในทุกด้านทั้งทางด้านทัศนคติ ทักษะ และความรู้ ประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ เกิดการเตรียมความพร้อมของคนรุ่นใหม่ที่มีทักษะและคุณลักษณะทางอาชีพที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด ประโยชน์ต่อสังคม ช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา และลดช่องว่างของโอกาสทางการศึกษาทางสังคม และประโยชน์ต่อการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทั้งนี้ความสำเร็จทั้งหมดจะเกิดขึ้นได้ ก็ด้วยความร่วมมือร่วมใจ และความตั้งใจอย่างแรงกล้า ของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ที่จะมาร่วมคิด ร่วมออกแบบและจัดการศึกษาเชิงพื้นที่อย่างจริงจัง เพื่อให้เด็ก เยาวชน คนในพื้นที่ได้รับโอกาสทางการศึกษา มีคุณภาพการเรียนรู้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ และจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

การจัดการศึกษาในอำเภอมกนัย จังหวัดเชียงใหม่ มีความท้าทายและเอกลักษณ์เฉพาะตัวเนื่องจากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ห่างไกล มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และข้อจำกัดทางทรัพยากรการจัดการศึกษาจึงต้องออกแบบให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของชุมชนและนักเรียนในพื้นที่นั้น ๆ โดยเป้าหมายของการจัดการศึกษาในอำเภอมกนัย คือ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้เด็กในพื้นที่ห่างไกลทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้เสริมสร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่นส่งเสริมให้เยาวชนภูมิใจในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของตนพัฒนาคุณภาพชีวิต และเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้ความรู้และทักษะในการพัฒนาชีวิตและชุมชน

การกำหนดวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการในภาพรวม วิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ชัดเจนและสอดคล้องกับ

ความต้องการของชุมชนและบริบทของโรงเรียนจะช่วยสร้างความก้าวหน้าในระบบการศึกษา ซึ่ง ผล กระทบ ของวิสัยทัศน์ผู้บริหารต่อการจัดการศึกษาของผู้บริหารนั้น เป็นตัวกำหนดทิศทางของโรงเรียนช่วยให้ทุกฝ่าย มีเป้าหมายร่วมกัน และทำงานไปในทิศทางเดียวกันกระตุ้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาส่งเสริมการพัฒนา หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมที่ตอบสนองวิสัยทัศน์เสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนการเรียนรู้วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนช่วยสร้างความสามัคคีและแรงบันดาลใจให้ครู นักเรียน และชุมชน เพิ่มโอกาสและความเท่าเทียมในการศึกษาวิสัยทัศน์ที่ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมช่วยลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนทุกคน

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้ศึกษามีความสนใจที่เพื่อศึกษาทิศทางการจัดการศึกษาจากวิสัยทัศน์ ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ และนำไปสู่ทิศทาง ในการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ สภาพสังคมวัฒนธรรมของอำเภออมก๋อย จังหวัด เชียงใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาทิศทางการจัดการศึกษาจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนาร่องพื้นที่ นวัตกรรม ในอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

เนื้อหา

ทิศทางการศึกษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการภารกิจหลักตามยุทธศาสตร์ชาติ ร่าง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) ฉบับปรับปรุง ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อน ประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต ในแผนย่อยที่ 3.3 การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และ ประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยเฉพาะหมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนา แห่งอนาคต แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัย ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ จึงได้กำหนดหลักการสำคัญไว้ดังนี้

1. สร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียนและประชาชน โดยให้ทุกหน่วยงานนำรูปแบบการทำงานที่บูรณาการ การทำงานร่วมกัน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อสานต่อความร่วมมือที่เข้มแข็ง และสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะต้องมีการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างครอบคลุมทุกพื้นที่

2. สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อนอง องค์กรประชาชนและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา

3. ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชน โดยมุ่งเป้าหมายการพัฒนาการศึกษา เพื่อร่วมกัน “พลิกโฉมการศึกษาสู่ยุคดิจิทัล” (Transforming Education to Fit in the Digital Era)

ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงชาติ ศาสนา ศิลปะขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม กีฬา ความปลอดภัย ความมีโอกาและความเสมอภาคทางการศึกษารวมทั้งมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย
2. การยกระดับคุณภาพการศึกษา
3. การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย
4. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
5. การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากร
6. การพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล
7. การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ

นโยบายและจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ 2567 – 2568

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้นำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มาจัดทำ (ร่าง) นโยบาย และจุดเน้น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 เพื่อมุ่งให้ สพฐ. เป็นองค์กรคุณภาพ สร้างคนดี มีความสุข มีคุณภาพ สอดคล้องกับนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” ของพลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จนทำให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ ในประเด็นเกี่ยวกับ (ร่าง) นโยบายและจุดเน้น เรื่อง การปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนรู้ให้ทันสมัย นั้นเพื่อนำไปสู่การดำเนินการที่ร่วมกัน นำไปสู่การ “เน้นปรับปรุง ต่อยอด พัฒนา” เพื่อให้ดีขึ้น ไม่ใช่ “ปรับ” อย่างเดียว แต่หมายถึง “เปลี่ยน” เพื่อมุ่งไปสู่คุณภาพโดยไม่เพิ่มภาระให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ทั้งนี้ ในการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สพฐ. ได้ดำเนินการตามหลักวิชาการ ด้วยความรอบคอบ คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และจะต้องไม่เพิ่มภาระให้ครู นักเรียนและผู้ปกครอง ตามเจตนารมณ์นโยบาย “เรียนดี มีความสุข” ของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและ สพฐ. ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. 2551 มาอย่างต่อเนื่อง ให้มีความเหมาะสม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวการณ์ สังคมโลกที่เป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อเข้าถึงสมรรถนะของ

ผู้เรียน และที่สำคัญการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดเรียนการสอนจะต้องไม่เพิ่มภาระให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ตามเจตนารมณ์นโยบาย “เรียนดี มีความสุข”

โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงการออกแบบหลักสูตรและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้อง เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในปัจจุบันและอนาคต และมีการศึกษาและวิเคราะห์จุดดี จุดที่ควรพัฒนา จากผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ซึ่งเป็นการปรับเฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ วิทยาศาสตร์และวิทยาการ และยังใช้การบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. 2551 อย่างครบถ้วน

โรงเรียนพื้นที่นาร่องนวัตกรรม

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือ พื้นที่พิเศษในการจัดการศึกษาที่เอื้อให้คนในพื้นที่และทุกภาคส่วนร่วมพลังร่วมจัดการศึกษา เรียนรู้การสร้างสรรค์และใช้ นวัตกรรมการศึกษาร่วมกันเพื่อตอบโจทย์ผู้เรียน และคุณภาพการศึกษาของพื้นที่ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จะเป็นพื้นที่เรียนรู้ทดลอง นาร่องระบบ กลไก นวัตกรรมการบริหารจัดการ นวัตกรรมการเรียนการสอน และนวัตกรรมเชิงนโยบาย โดยผสานจุดแข็งของการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 2 ทิศทาง ทั้งการปฏิรูปจากบนลงล่าง และการปฏิรูปจากล่างขึ้นบน ซึ่งมีเป้าหมายหลัก 4 ข้อคือ

1. คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษารวมทั้งขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น
2. ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา
3. กระจายอำนาจและให้อิสระแก่สถานศึกษานาร่องและหน่วยงานทางการศึกษา
4. สร้างและพัฒนากลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

โครงการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) มีเป้าหมายเพื่อสร้างพื้นที่นาร่องการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการปฏิรูปการศึกษาที่สามารถสร้างการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ ผลักดันให้มีการบัญญัติเป็นกฎหมาย “พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานาร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงสร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ หมายถึง ภาพในอนาคตขององค์กรที่ผู้บริหารและสมาชิก ขององค์กรร่วมกันวาดฝัน หรือจินตนาการขึ้นโดยมีพื้นฐานอยู่บนความจริง ในปัจจุบัน เชื่อมโยงวัตถุประสงค์ ภารกิจ ค่านิยม และความเชื่อมั่นเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งพรรณนาให้เห็นทิศทางของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีพลังท้าทาย ทะเยอทะยาน และมีความเป็นไปได้ วิสัยทัศน์จึงเป็นเสมือนพิมพ์เขียวของสภาพที่ต้องการเพื่อให้ทุกคนทำงานไปสู่ความสำเร็จในอนาคต วิสัยทัศน์ได้มาจากการวิเคราะห์ปัญหาขององค์กรบนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่ ในปัจจุบัน ร่วมกับการระดมความคิดเห็นหาแนวทางแก้ปัญหาให้ได้นั้นเพื่อให้ได้มา ซึ่งองค์กรอันพึงประสงค์ในอนาคตวิสัยทัศน์เป็นเรื่องของทุก ๆ คน แต่วิสัยทัศน์ไม่สามารถเกิดขึ้นกับทุกคนได้ หากไม่ได้รับการปลูกฝัง ไม่ได้รับการเรียนรู้จากสังคม (เกรียงศักดิ์, 2541) วิสัยทัศน์เป็นสิ่งสำคัญประการแรกสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี และจะต้องเผยแพร่วิสัยทัศน์นั้นไปสู่คณะครู เพื่อให้สมาชิกกระทำการกิจกรรมต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น การมีวิสัยทัศน์อย่างเดียวยังไม่เพียงพอ สิ่งสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องกระทำให้ได้คือ การทำให้สมาชิกมีจิตผูกพันกับวิสัยทัศน์ สามารถหล่อหลอมวิสัยทัศน์นั้นลงสู่นโยบาย แผนงาน และกิจวัตรประจำวันภายในองค์กร ยินดีเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะมีวิสัยทัศน์แล้ว ยังต้องมีความสามารถในการเผยแพร่วิสัยทัศน์ให้สมาชิกเข้าใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ให้บรรลุผลด้วย (ชลาลัย, 2553)

มิติของวิสัยทัศน์

Braun (1991) ได้กำหนดมิติของวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็น 3 มิติ คือ การสร้างวิสัยทัศน์ (Formulated Vision) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ (Articulated Vision) และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (Operational Vision) การสร้างวิสัยทัศน์ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างภาพในอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนว่าประสิทธิผลที่ดีที่สุดของสถานศึกษาที่ต้องการอย่างแท้จริงคืออะไร ทั้งนี้โดยอาศัยทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสังเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษาการสร้างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารได้มาจากวิธีการดังต่อไปนี้

1. โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล หมายถึง การสนทนาพูดคุย และฟังความคิดเห็นจากบุคคลต่าง ๆ ทั้งในองค์กรและนอกองค์กร
2. โดยกระบวนการจัดกระทำข้อมูล หมายถึง การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อนำไปกำหนดวิสัยทัศน์ของผู้บริหารซึ่งต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้บริหารในเรื่อง การมีสายตายาวไกล ความเข้าใจ วัฒนธรรมขององค์กร ความเข้าใจถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและแนวโน้มของโลกในอนาคต ความสามารถในการมองเห็นภาพรวมขององค์กร ความสามารถในการคาดคะเนแรงต่อต้านที่อาจเกิดขึ้น ความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองได้ตลอดเวลา

3. โดยการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ของตนออกมาเป็นถ้อยคำได้อย่างชัดเจน มีพลังในการกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนทำงานเพื่อเป้าหมายขององค์กร ทั้งนี้ถ้อยคำที่แสดงวิสัยทัศน์นั้นควรมีลักษณะย่อ ชัดเจน ท้าทาย มุ่งอนาคต มั่นคง ปราศรณานาที่จะบรรลุให้ได้

4. โดยการประเมินผลเป็นระยะ หมายถึง การทดสอบว่าวิสัยทัศน์นั้นสอดคล้องกับความรู้ความสามารถของสมาชิกในองค์กรหรือไม่ หากได้คำตอบปฏิเสธ ผู้บริหารก็ต้องนำวิสัยทัศน์นั้นมาพิจารณาเพื่อปรับเปลี่ยนต่อไป

วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร

“การมองกว้าง มองไกล บริหารให้เป็นไปในกระบวนการที่ดี เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีเพื่อพัฒนาบุคลากรและภูมิทัศน์ สถานที่ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ก้าวหน้าและก้าวไกล” วิสัยทัศน์ในการบริหารโรงเรียนโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดของนักการศึกษาเพื่อจะเป็นแนวทางเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน นำมาและทำสิ่งที่ดี ที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครู ชุมชน ผู้ปกครอง ให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ เป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพ ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และรักษาระดับมาตรฐานของสถานศึกษา ให้เป็นที่คาดหวังและพึงพอใจของชุมชน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต” “โรงเรียนเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กนักเรียนในชุมชน และยังคงต้องบริการแหล่งข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ให้แก่ชุมชนด้วย ผู้บริหารจะต้องใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้เกิดผลและคุณภาพ ส่วนการจัดสถานที่จัดภูมิทัศน์ บรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้แก่ ผู้มาเรียนและชุมชน ผู้บริหารเป็นบุคคลแรกในโรงเรียนที่มีส่วนสำคัญในการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายและแผนงานที่ชัดเจน และรู้จักใช้วิธีการบริหารและจัดการในโรงเรียนให้เหมาะสมด้วย”

ลักษณะสำคัญของอำเภออมก๋อยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา

1. พื้นที่ภูเขาและห่างไกลการเดินทางยากลำบาก ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน การสื่อสารและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีอาจยังไม่ครอบคลุม
2. ความหลากหลายทางชาติพันธุ์มีประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น กะเหรี่ยง ม้ง และลาหู่ เป็นต้น ซึ่งมีวัฒนธรรม ภาษา และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันการจัดการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. ทรัพยากรจำกัดขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญและทรัพยากรการเรียนการสอนเด็กนักเรียนบางส่วนต้องทำงานช่วยครอบครัว ทำให้มีเวลาเรียนจำกัด

ผลการศึกษาวิสัยทัศน์ของทั้ง 10 โรงเรียนพื้นที่นาร่องนวัตกรรม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

โรงเรียนที่ 1 “สานพลังใจ ใจนวัตกรรม คุณธรรมเป็นเลิศ เกิดทักษะ รักษาภาษาและวัฒนธรรม”

โรงเรียนที่ 2 “สร้างโอกาสทางการศึกษา พัฒนาทักษะและความรู้สู่ชุมชน”

โรงเรียนที่ 3 “เป็นสถานศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขเป็นพลเมืองดีมีทักษะอาชีพเท่าทันเทคโนโลยี”

โรงเรียนที่ 4 “จัดการเรียนรู้ตามแนวทางทวิ/พหุภาษา พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ศูนย์รวมทักษะอาชีพเพื่อการเรียนรู้สู่โรงเรียนแห่งความสุข”

โรงเรียนที่ 5 “บริหารจัดการการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีงามและเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย”

โรงเรียนที่ 6 “ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น เข้าสู่ประชาคมอาเซียน ครูได้รับการพัฒนาสู่มาตรฐานวิชาชีพ ภายใต้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม”

โรงเรียนที่ 7 “เป็นสถานศึกษาที่มุ่งมั่น พัฒนาการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา ร่วมกับชุมชนสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้บนวิถีแห่งความพอเพียง”

โรงเรียนที่ 8 “น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการศึกษา ผู้เรียนมีคุณธรรม ร่วมสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่า มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนายกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ เปิดโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ครู นักเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาการจัดการศึกษา ก้าวสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน”

โรงเรียนที่ 9 “จัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกมาตรฐาน โดยมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ก้าวสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามประชาคมสังคม สู่การปฏิรูปการศึกษาระดับชาติ”

โรงเรียนที่ 10 “สถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้บนความหลากหลาย เน้นทักษะอาชีพควบคู่ความรู้ทางวิชาการ พัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ สร้างผู้เรียนให้เติบโตในสังคมอย่างมีความสุขในศตวรรษที่ 21”

จากการศึกษา วิเคราะห์วิสัยทัศน์ของทั้ง 10 โรงเรียน

โรงเรียนพื้นที่นำร่องนวัตกรรม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา พัฒนาทักษะและความรู้สู่ชุมชน อีกทั้งยังมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามบริบทของตนเอง เน้นทักษะอาชีพควบคู่ความรู้ทางวิชาการ โดยการอาศัยหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา รวมถึงการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ และน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีงาม ได้รับโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสร้างโอกาสทางการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีความรู้คู่คุณธรรม เพื่อก้าวสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามประชาคมสังคมโลก ผู้ศึกษาจึงได้สรุปแนวทางการจัดการศึกษาในอำเภออมก๋อยไว้ดังนี้

1. พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ในหลักสูตร เช่น การทำเกษตรกรรม วิถีชุมชน และวัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น ใช้ภาษาแม่ในกระบวนการเรียนการสอนช่วงแรก เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจของนักเรียน

2. จัดการศึกษาแบบยืดหยุ่น ใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบ "การเรียนรู้เชิงประสบการณ์" โดยพานักเรียนไปเรียนรู้จากธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนสาขา เพื่อให้เด็กในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการศึกษาได้

3. พัฒนาครูและบุคลากรการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความเข้าใจในวัฒนธรรมและภาษาในพื้นที่ ส่งเสริมการผลิตครูท้องถิ่น เพื่อให้ครูมีความผูกพันกับชุมชน

4. ใช้เทคโนโลยีช่วยเสริมการเรียนรู้ การสอน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีในพื้นที่ ใช้สื่อการสอนออนไลน์หรือวิทยุเพื่อการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาเด็กนักเรียนที่อยู่ห่างไกล

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน ร่วมมือกับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรในท้องถิ่นในการสนับสนุนการศึกษา สร้างโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน

6. ส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพ ฝึกฝนทักษะที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น การปลูกพืช ทำอาหาร หรือทักษะการดูแลสุขภาพ สร้างหลักสูตรอาชีพระยะสั้นสำหรับนักเรียนที่ต้องการทำงานเร็ว เป็นต้น

บทสรุป

โรงเรียนพื้นที่นาร่องนวัตกรรม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนที่ถือได้ว่าประสบกับปัญหาที่ต้องเผชิญในหลากหลายมิติในการบริหาร ทั้งตัวผู้บริหารเอง คุณครู หรือแม้กระทั่งนักเรียน ที่เป็นตัวแปรสำคัญในการที่จะขับเคลื่อนโรงเรียนให้เกิดการพัฒนาและเติบโตขึ้นไปในอนาคตได้ เพราะฉะนั้นวิสัยทัศน์ของโรงเรียน จึงเป็นสิ่งหนึ่งที่จะเป็นตัวกำหนดทิศทางที่จะทำให้เกิดการพัฒนาหรือเป็นไปได้ ในแนวทางไหน ทั้งนี้ทุกภาคส่วน ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมกันและสร้างสรรค์มิติเหล่านี้ให้เกิดขึ้น และเป็นไปได้ในแนวทางที่ประสงค์ไว้

ทิศทางการจัดการศึกษาจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนนาร่องพื้นที่นาร่องนวัตกรรม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ สามารถวิเคราะห์ได้จากแนวทางหรือวิสัยทัศน์ที่ผู้บริหารกำหนดเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และสังคมโดยรอบ สามารถสรุปทิศทางสำคัญได้ดังนี้

1. เน้นการจัดการศึกษาที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่ที่อ้อมก้อยเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิประเทศที่ท้าทาย ผู้บริหารอาจมุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ชุมชน เช่น ภาษาและวัฒนธรรมชนเผ่า เป็นต้น

2. การใช้พื้นที่นาร่องเป็นเครื่องมือพัฒนา โรงเรียนในพื้นที่นาร่องมีโอกาสทดลองแนวทางใหม่ เช่น การเรียนรู้ผ่านโครงงาน การบูรณาการทักษะชีวิต และการเรียนรู้จากแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เป็นต้น

3. ส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาด้วยบริบทของพื้นที่ชนบทห่างไกล การเข้าถึงการศึกษายังเป็นปัญหาใหญ่ ผู้บริหารอาจมุ่งเน้นการลดช่องว่างทางการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอนที่เข้าถึงได้ และการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นต้น

4. พัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารอาจให้ความสำคัญกับการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นการมีส่วนร่วม

5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนทรัพยากรและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

6. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้แม้จะเป็นพื้นที่ห่างไกล แต่การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน เช่น สื่อดิจิทัลหรือการเรียนออนไลน์ สามารถช่วยขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้น เป็นต้น

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารอาจมุ่งเน้นการสร้าง "โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน" ที่ผสมผสานความเป็นท้องถิ่นและแนวคิดสากล เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยยังคงรักษารากเหง้าและเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ได้อย่างสมดุล

เอกสารอ้างอิง

กัญญา เอี่ยมพญา และคณะ. (2564). ทิศทางการศึกษาไทยตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษา. วารสาร

ครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ, 8(1), 390 – 403. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMCU/article/view/246728>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567.

กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024/>.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). กระบวนทัศน์วัฒนธรรมไทย "ต้นตอ" เศรษฐกิจถดถอย. (พิมพ์ครั้งที่ 1).

สำนักพิมพ์ซัคเซสมีเดีย.

คณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่. (2564). ยุทธศาสตร์

ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่.

ชลาลัย นิมิบุตร. (2553). วิสัยทัศน์กับผู้บริหาร. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566, จาก

<https://kosut158.blogspot.com/2010/02/blog-post.html>.

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562.(2562. 30 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136

ตอนที่ 56ก. น. 102-120.

พิทักษ์ โสตถยาคม และเก ประเสริฐสังข์. (2562). 6 นาที รู้จักพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสำนักงานบริหาร

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.edusandbox.com/video-educationalinnovation/>.

พนม พงษ์ไพบูลย์. (2556).การศึกษาคือปัจจัยที่ 5 ของชีวิต. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566, จาก

<http://www.gotoknow.org/blog/panom/101128>.

- สมชาติ วินิตกฤษฎา. (2565). *ทิศทางการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ตามแนวชายแดนด้านตะวันตกของภาคเหนือตอนล่าง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). *เครื่องมือการมองอนาคต FOESIGHT TOOLS*. สถาบันการมองอนาคตนวัตกรรม (IFI) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2564). *Futures and Beyond: Navigating Thailand toward 2030*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://nia.or.th/pdf/books/Future%20of%20LEARNING.pdf>
- อนุพงศ์ อวีรุทธา. (2566). *การพัฒนาองค์กรจากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และการสร้างค่านิยมในองค์กร*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://blog.addnine.com/web/kanokpong6184fdb459a27aa> 695.
- อรพรรณ ฤทธิ์มั่น. (2561). *พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.moe.go.th/พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา>.
- Braun, Jerry Bruce. (1991). An Analysis of Principal Leadership Vision and Its Relationship to School Classmate. *Dissertation Abstracts International*, 52(4), 1139 - A.